

- ๓๑ -

เบงค์) ปล่อยเงินกู้ให้แก่รัฐบาลพม่าเป็นจำนวนเงิน ๔,๐๐๐ ล้านบาท โดยไม่มีหลักประกันจากรัฐบาลพม่า และรัฐบาลไทยโดยกระทรวงการคลังต้องชดเชยส่วนต่างของดอกเบี้ยให้ แต่ข้อเท็จจริงปรากฏภายหลังว่ารัฐบาลพม่าได้ใช้เงินดังกล่าวส่วนหนึ่งมาซื้อวัสดุอุปกรณ์ระบบโทรคมนาคมจากบริษัทธุรกิจของครอบครัวพันตำรวจโท ทักษิณ และว่าจ้างบริษัทผู้ใกล้ชิดกับพันตำรวจโท ทักษิณ ไปรับงานจ้างทำงานหลายโครงการในประเทศพม่า อันเป็นการแสวงหาผลประโยชน์เพื่อตนเองและพวกพ้องในอีกรูปแบบหนึ่ง หรือกรณีการทุจริตเชิงนโยบายจากการแปรรูปรัฐวิสาหกิจต่าง ๆ เช่น การปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย ก็ปรากฏข้อเท็จจริงว่ามีกลุ่มธุรกิจที่เป็นพวกพ้องกับรัฐบาลพรรคไทยรักไทยได้ผลประโยชน์จากการจัดสรรหุ้นไปเป็นจำนวนมาก และเป็นผู้ได้รับประโยชน์จากผลประกอบการที่ทำกำไรนับแสนล้านบาทจากรัฐวิสาหกิจด้านพลังงานของรัฐ และยังมีความพยายามที่จะแปรรูปการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย และรัฐวิสาหกิจด้านสาธารณูปโภคในลักษณะที่เอื้อประโยชน์ต่อตนเองและพวกพ้อง ทั้งดำเนินการไปในลักษณะที่ขัดต่อกฎหมาย จนศาลปกครองมีคำสั่งให้ยุติการจัดจำหน่ายหุ้นและการแปรรูปการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย นอกจากนี้ยังมีการแก้กรอบการแปรสัญญากิจการโทรคมนาคมใหม่โดยได้นำเรื่องเสนอเข้าที่ประชุมคณะรัฐมนตรีเพื่อออกพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต พ.ศ. ๒๕๔๖ อนุมัติให้จัดเก็บภาษีสรรพสามิตกิจการโทรคมนาคมไม่เกินร้อยละ ๕๐ เพื่อช่วยเหลือ เอื้อประโยชน์ให้แก่บริษัทแอดวานซ์อินโฟร์เซอรัวีส จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทที่พันตำรวจโท ทักษิณ และครอบครัวก่อตั้งขึ้นเพื่อประกอบธุรกิจโทรศัพท์มือถือ ไม่ต้องจ่ายค่าสัมปทานให้แก่รัฐในอัตราร้อยละ ๒๕ ของรายได้ ทำให้รัฐสูญเสียรายได้จำนวนมหาศาล

กรณีที่นายถาวร กรรมการบริหารพรรค จัดทำแผ่นปลิวซึ่งมีเครื่องหมายของผู้ถูกร้องที่ ๑ ระบุว่า “ระบอบทักษิณสร้างความแตกแยกในมวลหมู่พี่น้องประชาชนชาวไทยอย่างไม่เคยมีมาก่อน ทำลายการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ส่งผลให้มีการโกงทั้งโคตร ประเทศชาติสูญเสียอย่างใหญ่หลวง... ดังนั้น เพื่อหยุดระบอบทักษิณ เพื่อปราบปรามการโกงทั้งโคตรให้ได้...” นั้น ผลการสืบสวนสอบสวนของคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงได้ข้อสรุปปรับฟังเป็นยุติดังกล่าวแล้วว่าไม่เป็นความผิด จึงได้จัดทำรายงานผลการสืบสวนสอบสวนต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ลงวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๔๘ ลงนามโดยนายไพฑูรย์ เนติโพธิ์ ข้อความที่ปรากฏตามแผ่นปลิวซึ่งมีข้อความตามที่ผู้ร้องได้นำมาเป็นข้อกล่าวหาผู้ถูกร้องที่ ๑ จึงเป็นข้อเท็จจริง

- ๓๒ -

รับฟังเป็นที่ยุติแล้วว่าการกระทำดังกล่าวนั้นไม่เป็นความผิดแต่อย่างใด แต่คณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงชุดที่มีนายสุริยา ทรงวิทย์ เป็นประธาน ยังนำเอากรณีดังกล่าวมากล่าวหาผู้ถูกร้องที่ ๑ อีก แสดงให้เห็นถึงความพยายามที่จะกล่าวหาผู้ถูกร้องที่ ๑ อย่างไม่เป็นธรรมและมีเจตนากลั่นแกล้งผู้ถูกร้องที่ ๑

ดังนั้น กรณีการกล่าวปราศรัยของหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ กรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ได้กล่าวปราศรัยเกี่ยวกับการกระทำและพฤติกรรมของพันตำรวจโท ทักษิณ ตลอดระยะเวลาที่ได้บริหารประเทศ จึงเป็นเรื่องจริงทั้งสิ้น สมควรที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ จะได้นำกล่าวชี้แจงแก่ประชาชนในฐานะเจ้าของประเทศให้ตระหนักและเข้าใจถึงคำว่า “ระบอบทักษิณ” จึงถือว่าคำปราศรัยของกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ในส่วนนั้นนอกจากจะเป็นการตอบโต้พันตำรวจโท ทักษิณ และพรรคไทยรักไทยในทางการเมือง และเป็นการกระทำเพื่อป้องกันส่วนได้เสียของผู้ถูกร้องที่ ๑ และประชาชน ยังถือว่าเป็นการแสดงความคิดเห็นโดยสุจริต ดิชมด้วยความเป็นธรรมในฐานะที่พันตำรวจโท ทักษิณ เป็นบุคคลสาธารณะ และผู้ถูกร้องที่ ๑ ในฐานะเป็นพรรคการเมืองฝ่ายค้านมีสิทธิโดยชอบธรรมที่จะวิพากษ์วิจารณ์นายกรัฐมนตรีตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ทั้งข้อความที่กล่าวปราศรัยก็เป็นการตอบโต้กันทางการเมือง อันถือเป็นเรื่องระหว่างพรรคการเมืองที่สามารถกระทำได้ตามระบอบประชาธิปไตย มิใช่เป็นการกระทำเพื่อล้มล้างระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน อันเป็นเหตุให้ผู้ร้องนำเรื่องนี้มาร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้ยุบผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้

(๒) ประเด็นข้อกล่าวหากรณีที่ ๒ เรื่องนายสาทิตย์ ให้การสนับสนุน หรือรู้เห็นเป็นใจให้นายทักษิณกระทำความผิดฐานเป็นผู้ใช้ให้นางสาวนิภา นางรัชนี และนายสุวิทย์ไปสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยรู้อยู่แล้วว่าตนเป็นผู้ไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง นั้น ผู้ถูกร้องที่ ๑ และนายสาทิตย์ไม่เคยใช้ ให้การสนับสนุนหรือรู้เห็นเป็นใจให้นายทักษิณ กระทำความผิดตามข้อกล่าวหาของผู้ร้อง และผู้บริหารผู้ถูกร้องที่ ๑ นอกจากนายสาทิตย์ไม่มีผู้ใดรู้จักหรือมีความสัมพันธ์ใด ๆ กับนายทักษิณมาก่อน การกระทำใด ๆ ของนายทักษิณไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ใด ๆ แก่นายสาทิตย์ หรือผู้ถูกร้องที่ ๑ ข้อกล่าวหาของประธานกรรมการการเลือกตั้งในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมือง

และข้อกล่าวหาของผู้ร้องขัดกับข้อเท็จจริงที่ปรากฏในทางสอบสวนของคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง กล่าวคือ ผู้ร้องกล่าวหาว่านายทักษณัย ได้นำบุคคลทั้งสามไปสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งโดยบุคคลดังกล่าวได้รับเงินค่าสมัครจากนายทักษณัยทั้งที่ข้อเท็จจริงตามสำนวนการสอบสวน บุคคลทั้งสามต่างให้การสอดคล้องกันว่าได้รับเงินค่าสมัครจากผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่โรงแรมลิเบอร์ตี้ กรุงเทพมหานคร สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของนางสาวอิสรา หรือพรรณรินทร์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่ให้สัมภาษณ์ทางสถานีโทรทัศน์ ช่อง ๓ ในรายการเรื่องเล่าเช้านี้ เมื่อวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๔๕ ว่าผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นผู้จ่ายเงินค่าสมัครให้ “ในส่วนของจังหวัดตรังพรรคจ่ายเพราะว่าทางผู้สมัครไม่พร้อม ทางพรรคเลยจ่ายเงินให้”

นอกจากนี้ยังปรากฏข้อเท็จจริงทำนองเดียวกันเกิดขึ้นที่จังหวัดปัตตานี โดยนายปฐม เทียนสิน ได้ร้องเรียนต่อนายสุเทพว่าได้รับการติดต่อให้ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เช่นเดียวกับกรณีดังกล่าวข้างต้น นายสุเทพจึงได้แนะนำให้ทำหนังสือลาออกจากสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ กรณีนี้แสดงให้เห็นชัดเจนว่า การลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของบุคคลต่าง ๆ ที่ขาดคุณสมบัติในจังหวัดอื่นของผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นเรื่องระหว่างผู้สมัครกับผู้ถูกร้องที่ ๒ ทั้งสิ้นโดยที่ไม่มีผู้อื่นเข้าไปเกี่ยวข้องด้วย ผู้ถูกร้องที่ ๑ และนายสาทิตย์มิได้มีส่วนให้การสนับสนุนหรือรู้เห็นเป็นใจให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐๐ การกระทำใด ๆ ของบุคคลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดังกล่าวตามคำร้องของผู้ร้องล้วนเป็นการกระทำของบุคคลอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับผู้ถูกร้องที่ ๑ หรือบุคคลผู้มีอำนาจกระทำการแทนและมีผลผูกพันผู้ถูกร้องที่ ๑ แต่อย่างใด

(๓) ประเด็นข้อกล่าวหากรณีที่ ๓ เรื่องนายไทรกรในฐานะตัวแทนของนายสุเทพ เลขานุการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ว่าจ้างนายวรธรรมวิทย์ หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่าจัดให้มีการแถลงข่าวเพื่อให้ใส่ร้ายนายสุวัจน์ กรรมการบริหารพรรคไทยรักไทยและผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรคไทยรักไทย ว่าได้จ้างสมาชิกพรรคชีวิตที่ดีกว่าลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อันเป็นการใส่ร้ายด้วยความเท็จให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของนายสุวัจน์ นั้น นายไทรกรไม่ใช่ตัวแทน

- ๓๔ -

ของนายสุเทพ และไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางการเมืองของผู้ถูกร้องที่ ๑ นายสุเทพไม่เคยยอมรับหรือรับสมอ้างเอาประโยชน์จากคำพูดและการกระทำของนายไทรกร และไม่เคยแสดงออกโดยแจ้งชัดหรือโดยปริยาย หรือในทางใดเพื่อแสดงให้เห็นบุคคลโดยทั่วไปเข้าใจว่านายไทรกรเป็นตัวแทนของตนหรือเป็นตัวแทนของผู้ถูกร้องที่ ๑ ทั้งนี้ แถบบันทึกการสนทนาระหว่างนายไทรกรกับนายบรรชวีรวิทย์ตามที่ผู้ร้องนำมาอ้างนั้น นายไทรกรอ้างแต่เพียงฝ่ายเดียวว่าเป็นตัวแทนของนายสุเทพ อีกทั้งตามพยานหลักฐานที่ปรากฏในสำนวนการสอบสวนของคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง เห็นได้ว่านายไทรกรไม่ได้ว่าจ้างให้นายบรรชวีรวิทย์ หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่าจัดให้มีการแถลงข่าวใส่ร้ายนายสุวัจน์ หรือพรรคไทยรักไทย

การที่นายบรรชวีรวิทย์กล่าวหาผู้ถูกร้องที่ ๑ น่าจะมีมูลเหตุจงใจในการที่จะให้คณะกรรมการการเลือกตั้งช่วยเหลือให้ตนพ้นผิดจากการที่ตนในฐานะหัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่าได้ลงลายมือชื่อในหนังสือรับรองส่งสมาชิกพรรคชีวิตที่ดีกว่าลงสมัครรับเลือกตั้งโดยทราบอยู่แล้วว่าสมาชิกผู้นั้นเป็นผู้ขาดคุณสมบัติ ซึ่งจะต้องถูกดำเนินคดีตามกฎหมาย จึงได้ร่วมสมคบกันในการกล่าวหาผู้ถูกร้องที่ ๑ เพื่อให้มีการยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ นอกจากนี้ผู้ถูกร้องที่ ๑ และนายสุเทพไม่เคยร้องเรียนว่าพรรคไทยรักไทยว่าจ้างพรรคชีวิตที่ดีกว่าส่งผู้สมัครลงรับเลือกตั้งเพื่อหลีกเลี่ยงที่จะไม่ต้องใช้หลักเกณฑ์การได้คะแนนเสียงร้อยละยี่สิบ และเหตุการณ์ตามแถบบันทึกที่บันทึกการพูดคุยระหว่างนายไทรกรกับนายบรรชวีรวิทย์ เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๔๕ ซึ่งเป็นวันเวลาหลังจากที่นายสุเทพได้ทราบแล้วว่าคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงชุดที่มีนายนาม ยิ้มแย้มเป็นประธาน ได้สรุปผลการสืบสวนสอบสวนรายงานต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งแล้วว่า พรรคไทยรักไทยว่าจ้างพรรคพัฒนาชาติไทยและพรรคแผ่นดินไทยจริงตามที่นายสุเทพร้องเรียน ดังนั้น จึงไม่มีมูลเหตุจงใจใด ๆ ให้นายสุเทพต้องไปหาเอกสารพยานใด ๆ เพิ่มเติมจากหัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่าเพื่อประกอบเรื่องร้องเรียนเดิม และหลังจากที่ได้ร้องเรียนต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๒๐ และ ๒๑ มีนาคม ๒๕๔๕ แล้ว นายสุเทพก็ไม่ได้ทำเรื่องร้องเรียนใหม่แต่อย่างใด

(๔) ประเด็นข้อกล่าวหากรณีที่ ๔ เรื่อง กรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ หรืออดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลาพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นตัวการ หรือให้ความช่วยเหลือ หรือ

- ๓๕ -

สนับสนุนหรือกระทำได้ ๑ อันเป็นการขัดขวางการสมัครรับเลือกตั้งที่จังหวัดสงขลาเมื่อวันที่ ๘ และ ๙ เมษายน ๒๕๔๙ นั้น ผู้ถูกร้องที่ ๑ อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ หรือกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่ได้รู้เห็น สนับสนุน ช่วยเหลือ กระทำการใด ๆ ในการชุมนุมของประชาชน ณ สถานที่รับสมัครเลือกตั้งในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตภาคใต้ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ ๘ และ ๙ เมษายน ๒๕๔๙ ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม การชุมนุมดังกล่าวมานำโดยนายชาติกับพวก ซึ่งไม่ได้เป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ หรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับ ผู้ถูกร้องที่ ๑ การที่ผู้ร้องอ้างว่านายชาติเป็นคนสนิทของนายไตรรงค์ รองหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นการกล่าวอ้างที่เลื่อนลอยไม่มีเหตุผลและเป็นเท็จ เพียงแต่ในอดีตเมื่อประมาณ ๖ ปีที่แล้ว นายชาติเคยมีส่วนร่วมทำกับคณบดีทำงานของนายไตรรงค์ กรณีจะพิจารณาว่าการกระทำของนายชาติเกี่ยวข้องกับ นายไตรรงค์หรือไม่ ผูกพันเกี่ยวข้องกับผู้ถูกร้องที่ ๑ หรือไม่ ต้องพิจารณาจากข้อเท็จจริงที่เกิดในปัจจุบันเฉพาะกรณีนี้เท่านั้น ซึ่งในทางการสืบสวนสอบสวนก็ไม่ปรากฏว่านายไตรรงค์ หรือกรรมการบริหารพรรค หรืออดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เข้าไปเกี่ยวข้องแต่อย่างใด จึงไม่มีเหตุผลที่จะรับฟังได้ว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ หรือนายไตรรงค์ได้ร่วมกับนายชาติชุมนุมในครั้งนี้ นอกจากนี้การชุมนุมของประชาชนดังกล่าวเป็นการกระทำโดยสงบและปราศจากอาวุธ เป็นการใช้สิทธิ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๔๔ และมาตรา ๖๕

อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ คือ นายวิรัตน์ นายเจือ นายวินัย และ นายประพร ไม่ได้เข้าร่วมหรือสนับสนุน หรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับใด ๆ ในการชุมนุมโดยสงบของกลุ่มประชาชนคนรักสงขลาในวันที่ ๘ และ ๙ เมษายน ๒๕๔๙ แต่ในวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๔๙ บุคคลทั้งสี่ได้ไปยังที่ทำการของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสงขลา ระหว่างเวลาประมาณ ๐๙.๓๐ ถึง ๐๙.๕๐ น. เพื่อพบนายไพฑูรย์ เจ๊ะเฮ ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสงขลา ยื่นหนังสือขอให้คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่ประกาศรับรองผลการเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคไทยรักไทย เขตเลือกตั้งที่ ๕ จังหวัดสงขลา เนื่องจากมีกรณีทุจริตการเลือกตั้งโดยการซื้อเสียงและแจกแผ่นวีซีดี ซึ่งบุคคลทั้งสี่ได้นำหนังสือคำร้องคัดค้านการประกาศผลการเลือกตั้ง เงินและแถบบันทึก อันเป็นวัตถุพยานยื่นให้แก่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสงขลาด้วย

- ๓๖ -

นอกจากนี้ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้อ้างประเด็นข้อกฎหมาย ดังนี้

(๑) คำร้องยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ มาจากการสืบสวนสอบสวนวินิจฉัยชี้ขาดที่ไม่ชอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ และระเบียบของคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวน สอบสวน และการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๔๒ ขัดต่อเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และกฎหมายอื่น กล่าวคือคณะกรรมการการเลือกตั้งได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการขึ้นมาสืบสวนสอบสวนกรณีมีผู้ร้องเรียนว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำผิดกฎหมาย เมื่อคณะอนุกรรมการฯ ได้ดำเนินการสืบสวนสอบสวนเสร็จแล้วเสนอสำนวนการสืบสวนสอบสวนต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาด ตามข้อ ๖๗ ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวน สอบสวน และการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐ (๖) (๗) และมาตรา ๑๕ แต่ไม่ปรากฏว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งได้จัดให้มีการประชุมเพื่อให้มีการพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดเพื่อหาเหตุผลโดยรอบคอบและให้เกิดความเป็นธรรมในการดำเนินการยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ แต่อย่างไรก็ดี ผลตำรวจเอก วาสนา ในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมืองเพียงผู้เดียว ได้ใช้อำนาจหน้าที่โดยผลการส่งสำนวนการสืบสวนสอบสวนของคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง ให้ผู้ร้องยื่นคำร้องยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ และผู้ร้องได้ใช้อำนาจหน้าที่พิจารณาสำนวนดังกล่าวที่ ผลตำรวจเอก วาสนา ส่งมาให้ดำเนินการโดยใช้เวลาเพียงชั่วข้ามคืนในการพิจารณาเอกสารสำนวนซึ่งมีรายละเอียดเกือบ ๑,๕๐๐ หน้า ดังนั้น เมื่อคำร้องยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นคำร้องที่ไม่ได้ดำเนินการในเบื้องต้นให้ถูกต้องตามระเบียบของคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวน สอบสวน และการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๔๒ ข้อ ๖๗ จึงเป็นคำร้องที่ไม่ชอบ นายทะเบียนพรรคการเมืองและหรือผู้ร้องจึงไม่มีอำนาจยื่นคำร้องยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ต่อศาลรัฐธรรมนูญ

(๒) คดีนี้ นายทะเบียนพรรคการเมืองได้ยื่นเรื่องมายังผู้ร้องเพื่อให้พิจารณาดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ ขอให้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยมีข้อกล่าวหารวมทั้งสิ้น ๘ ประเด็น ผู้ร้อง

เห็นสมควรยื่นคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยเห็นพ้องกับความเห็นของ นายทะเบียนพรรคการเมือง เพียง ๔ ประเด็น จึงเป็นเรื่องที่ผู้ร้องมีความเห็นขัดแย้งและแตกต่างกับความเห็นของ นายทะเบียนพรรคการเมือง เป็นกรณีที่ผู้ร้องไม่ยื่นคำร้องตามที่นายทะเบียนพรรคการเมืองแจ้งต่อผู้ร้อง ซึ่งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ บัญญัติให้นายทะเบียนพรรคการเมืองต้องตั้งคณะกรรมการหนึ่ง โดยมีผู้แทนจาก นายทะเบียนพรรคการเมือง และผู้แทนจากผู้ร้อง เพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานส่งให้ผู้ร้อง เพื่อยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญต่อไป ในกรณีที่คณะกรรมการดังกล่าวไม่อาจหาข้อยุติเกี่ยวกับการ ดำเนินการยื่นคำร้องได้ ก็ให้นายทะเบียนพรรคการเมืองมีอำนาจยื่นคำร้องเองได้ แต่ปรากฏว่าผู้ร้อง ไม่ได้ส่งเรื่องคืนให้นายทะเบียนพรรคการเมืองเพื่อให้ดำเนินการตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าว การยื่นคำร้องของผู้ร้องในคดีนี้ จึงเป็นการดำเนินการที่ขัดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ และไม่อาจถือเอาเป็นบรรทัดฐานในการพิจารณาตั้งคดี ของผู้ร้องได้ เพราะ อาจเป็นช่องทางให้ผู้ร้องเลือกปฏิบัติ หรือหาช่องทางเพื่อช่วยเหลือพรรคการเมือง บางพรรคที่ถูกร้องในทำนองเดียวกันนี้ได้ โดยเลือกสั่งให้ยื่นคำร้องเฉพาะบางประเด็นที่เห็นว่าไม่มี น้ำหนัก แล้วหลีกเลี่ยงไม่ยื่นคำร้องบางประเด็นที่มีน้ำหนัก ซึ่งน่าจะเป็นคุณหรือโทษต่อพรรคการเมือง ที่ถูกร้องได้ จึงต้องถือเป็นการวินิจฉัยตั้งคดีโดยขัดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗

(๓) การพิจารณาพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) นั้น ต้องตีความให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๖๓ และพิจารณาจากเจตนารมณ์ มาตรา ๓๑๓ (๑) วรรคสอง ซึ่ง บัญญัติว่า “ผู้ใดขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญที่มีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงการปกครองระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือเปลี่ยนแปลงรูปของรัฐจะเสนอมิได้” ดังนั้น สิ่งที่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญ จะต้องเป็นสาระสำคัญที่ไม่อาจแก้ไขได้โดยกระบวนการทาง รัฐธรรมนูญ การแสดงความคิดเห็นแตกต่างไม่ได้หมายความว่า เป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข จึงมิได้หมายความว่า เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญ

- ๓๘ -

สิ่งซึ่งเป็นปฏิปักษ์ต่อความตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๘ และ ๖๓ หมายความว่าจะต้องเป็นการกระทำซึ่งมีผลเปลี่ยนแปลงการปกครองและเปลี่ยนแปลงรูปของรัฐ ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขเท่านั้น การแสดงความคิดเห็นและวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลพันตำรวจโท ทักษิณหรือระบอบทักษิณตามรัฐธรรมนูญ จึงไม่เป็นความผิดตามที่ผู้ร้องกล่าวหา

(๔) การใส่ร้ายด้วยความเท็จ เป็นการกระทำที่เป็นความผิดฐานหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๒๖ และมาตรา ๓๒๘ อันเป็นความผิดต่อส่วนตัวมิใช่เป็นความผิดอาญาแผ่นดิน หากการใส่ร้ายด้วยความเท็จดังกล่าวได้กระทำในช่วงที่ได้มีการประกาศพระราชกฤษฎีกาเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผู้กระทำก็มีความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๔ (๕) การใส่ร้ายด้วยความเท็จอันเป็นความผิดฐานหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญา หรือการใส่ร้ายด้วยความเท็จอันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๔ (๕) เป็นความผิดตามกฎหมายที่บัญญัติไว้เป็นพิเศษ มิใช่เป็นบทบัญญัติอันเกี่ยวกับความมั่นคงของรัฐ หรือเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

การกระทำที่จะเป็นความผิดถึงขั้นยุบพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) นั้น จะต้องเป็นการกระทำตามที่พระราชบัญญัติฉบับนี้บัญญัติไว้ในหมวด ๒ ว่าด้วยการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง ซึ่งได้กำหนดหลักเกณฑ์และข้อห้ามมิให้พรรคการเมืองกระทำตั้งแต่มาตรา ๒๐ จนถึงมาตรา ๔๔ และในหมวด ๓ ว่าด้วยการสนับสนุนพรรคการเมือง ส่วนที่ ๑ การบริจาคแก่พรรคการเมือง มาตรา ๔๕ ถึงมาตรา ๕๕ เพราะล้วนเป็นการกระทำที่กระทบต่อความมั่นคงของประเทศ และขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชนทั้งสิ้น ส่วนการกระทำความผิดต่อความมั่นคงของรัฐภายในราชอาณาจักรได้บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๓ ถึง ๑๑๘ เป็นความผิดอาญาแผ่นดิน ซึ่งถือว่าเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ อันเป็นการกระทำที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

- ๓๕ -

ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

กรณีที่มีผู้ร้องนำเอาบทบัญญัติในลักษณะ همینประมาทตามประมวลกฎหมายอาญาและตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๔ (๕) มาเป็นเหตุผลว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ เป็นความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) ไม่ชอบด้วยเหตุผล ขัดต่อเจตนารมณ์แห่งรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

(๕) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐๐ เป็นกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้งเพียงเพื่อใช้บังคับในช่วงที่มีประกาศพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเท่านั้น อันถือว่าเป็นกฎหมายเฉพาะที่มีบทลงโทษผู้กระทำความผิดในตัวเองอยู่แล้ว มิใช่กฎหมายเกี่ยวกับความผิดอันเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ หรือกฎหมายเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน อันจะเป็นผลให้ผู้ร้องนำมาอ้างเพื่อยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ในคดีนี้ อีกทั้งยังเป็นการกระทำที่ไม่ได้อยู่ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ หมวด ๒ และหมวด ๓ ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น การกระทำของนายถาวรตามที่ผู้ร้องกล่าวหาว่าขัดขวางไม่ให้ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเข้าไปใช้สิทธิลงสมัครรับเลือกตั้ง ก็ไม่มีกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดไว้เป็นความผิดแต่อย่างใด หากจะเป็นความผิดฐานหน่วงเหนี่ยวกักขัง อันเป็นความผิดฐานเสื่อมเสียอิสรภาพ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๐๕ ก็เป็นความผิดต่อส่วนตัว เป็นความผิดอันยอมความได้ มิได้กระทบต่อความมั่นคงของรัฐ

ต่อมาผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ยื่นคำร้องลงวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ ขอให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญชี้ขาดข้อกฎหมายว่า เมื่อคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุขได้ประกาศยึดอำนาจการปกครองแผ่นดินเมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๕ และประกาศให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ สิ้นสุดลงเมื่อวันที่

- ๔๐ -

๑๕ กันยายน ๒๕๔๕ ตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓ ประกาศดังกล่าวมีผลบังคับใช้เป็นกฎหมายที่ต้องถือปฏิบัติทันที จึงเป็นผลให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ สิ้นผลบังคับตามไปด้วย และคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขก็ได้ประกาศยกเว้นให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มีผลใช้บังคับได้ต่อไปดังเช่นพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๑๓ และฉบับที่ ๑๕ การกระทำใด ๆ ที่ผู้ร้องระบุว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๔ (๕) และมาตรา ๑๐๐ จึงเป็นข้อกล่าวหาที่ไม่เป็นความผิดตามกฎหมายต่อไป ผู้ร้องไม่มีอำนาจนำเอาข้อเท็จจริงในส่วนนี้ไปเกี่ยวโยงว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) เพื่อเป็นเหตุแห่งการยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑

ทางใต้สวน คณะตุลาการรัฐธรรมนูญให้คู่กรณีนำพยานบุคคลเข้าเบิกความ รวม ๑๒ นัด เป็นพยานผู้ร้อง รวม ๓๒ ปาก เข้าใต้สวน ๗ นัด เป็นพยานผู้ถูกร้องที่ ๑ รวม ๒๗ ปาก โดยมีพยานร่วมกับผู้ร้องรวมอยู่ด้วย ๗ ปาก เข้าใต้สวน ๕ นัด ส่วนผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่ได้ยื่นบัญชีระบุพยานไว้ ทั้งคณะตุลาการรัฐธรรมนูญเห็นว่าไม่มีความจำเป็นต้องใต้สวนพยานของผู้ถูกร้องที่ ๒ จึงให้งดใต้สวนพยานผู้ถูกร้องที่ ๒

คณะตุลาการรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้อง คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ทางใต้สวนแล้ว เห็นสมควรวินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมายตามคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของผู้ถูกร้องที่ ๑ และผู้ถูกร้องที่ ๒

ในส่วนที่เกี่ยวกับอำนาจพิจารณาพิพากษาของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ การยื่นคำร้องของผู้ร้องที่ผู้ร้องนำมาเป็นเหตุให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องทั้งสองก่อน รวม ๔ ประเด็น ดังนี้

ประเด็นข้อ ๑ มีว่า การที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ เป็นอันสิ้นสุดลงตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓ ลงวันที่ ๑๕ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๕๕ มีผลให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ สิ้นผลบังคับไปด้วยหรือไม่

ผู้ถูกร้องที่ ๑ ยื่นคำร้องขอให้วินิจฉัยชี้ขาดข้อกฎหมายเบื้องต้นว่า การที่คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ประกาศยึดอำนาจการปกครองแผ่นดินเมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๕ และประกาศให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ สิ้นสุดลงตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓ และไม่ได้ประกาศยกเว้นให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ ยังคงมีผลใช้บังคับต่อไป จึงเป็นผลให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ สิ้นผลบังคับตามรัฐธรรมนูญไปด้วย ทำให้การกระทำใด ๆ ที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ บัญญัติไว้เป็นความผิด จึงไม่เป็นความผิดตามกฎหมายอีกต่อไปตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒ วรรคสอง ดังนั้น การที่ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยระบุว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๔๔ (๕) และมาตรา ๑๐๐ จึงเป็นข้อกล่าวหาที่ไม่เป็นความผิดตามกฎหมายต่อไป ผู้ร้องจึงไม่มีอำนาจนำข้อเท็จจริงส่วนนี้ไปเกี่ยวโยงว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) เพื่อเป็นเหตุแห่งการยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑

- ๔๒ -

พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ เป็นกฎหมายที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ บัญญัติให้ตราขึ้นเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้ง หลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการของรัฐในการสนับสนุนการเลือกตั้ง การแจ้งเหตุที่ทำให้ไม่อาจไปเลือกตั้ง การอำนวยความสะดวกในการไปเลือกตั้ง และการเสียสิทธิเลือกตั้ง โดยมีสาระสำคัญตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๓๒๖ (๑) ถึง (๕) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้จึงเป็นกฎหมายที่มีเนื้อหาสาระเป็นการขยายความบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ แต่เนื่องจากพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติทั่วไปในระบบกฎหมายไทยมีกระบวนการในการตราและการแก้ไขเพิ่มเติมเช่นเดียวกันตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๒ ถึงมาตรา ๒๔ มาตรา ๑๖๕ ถึงมาตรา ๑๗๘ และมาตรา ๑๑๓ ทั้งยังมีกระบวนการในการตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญเช่นเดียวกันด้วย คือ ตามมาตรา ๒๖๒ ดังนั้น พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ จึงมีศักดิ์หรือสถานะทางกฎหมายเท่ากับพระราชบัญญัติทั่วไป การยกเลิกหรือการทำให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ สิ้นผลบังคับ จึงต้องใช้กระบวนการเดียวกัน กล่าวคือ ต้องมีกฎหมายยกเลิกหรือมีกฎหมายใหม่ออกมาใช้บังคับแทน ยิ่งไปกว่านั้น เมื่อพิจารณาตามประเพณีการปกครองของประเทศไทยในอดีต เมื่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยสิ้นสุดลงภายหลังการเข้ายึดอำนาจการปกครอง หากคณะผู้เข้ายึดอำนาจการปกครองไม่ประสงค์ให้กฎหมายที่มีเนื้อหาสาระเป็นกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญมีผลใช้บังคับต่อไป ก็จะมีประกาศหรือคำสั่งให้ยกเลิก ดังเช่น เมื่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๗๕ แก้ไขเพิ่มเติมพุทธศักราช ๒๔๕๕ สิ้นสุดลงโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓ ลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๐๑ คณะปฏิวัติก็ได้ออกประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๘ ลงวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๐๑ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๔๕๘ เมื่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๐๑ สิ้นสุดลงโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓ ลงวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๐๔ คณะปฏิวัติก็ได้ออกประกาศของคณะปฏิวัติ

- ๔๓ -

ฉบับที่ ๑๑ ลงวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๑๔ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๑๑ และเมื่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๗ สิ้นสุดลงโดยคำสั่งคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ ๓ ลงวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๑๕ คณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินก็ได้ออกคำสั่งคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ ๖ ลงวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๑๕ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๑๗ หรือหากผู้เข้ายึดอำนาจการปกครองจะให้กฎหมายที่มีเนื้อหาสาระเป็นกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญมีผลใช้บังคับต่อไป ก็จะมีประกาศระบุโดยชัดแจ้งว่าไม่ได้ยกเลิกกฎหมายฉบับนั้น ดังเช่น เมื่อคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติเข้ายึดอำนาจการปกครอง ได้ออกประกาศคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ ฉบับที่ ๒๐ ลงวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔ ว่า เพื่อให้การปกครองระบอบประชาธิปไตยดำเนินไปอย่างต่อเนื่องภายหลังที่สถานการณ์เข้าสู่ภาวะปกติ จึงยังไม่ยกเลิกพระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๒๔ สำหรับกรณีนี้ภายหลังคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เข้ายึดอำนาจการปกครองเมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๕ แล้ว คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มิได้มีคำสั่งให้ยกเลิกหรือออกกฎหมายใหม่มาใช้บังคับแทนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ แต่มีประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓ ลงวันที่ ๑๕ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ ข้อ ๔ ให้ศาลทั้งหลาย นอกจากศาลรัฐธรรมนูญ คงมีอำนาจในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีตามบทกฎหมาย ซึ่งมีความหมายว่าบทกฎหมายทั้งปวงที่มีผลใช้บังคับก่อนการเข้ายึดอำนาจการปกครองของคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ยังคงมีผลใช้บังคับอยู่ต่อไป พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้จึงมิได้สิ้นผลใช้บังคับไปพร้อมกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ เหตุแห่งการยุบพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ ที่เกิดขึ้นก่อนการสิ้นสุดลงของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ จึงยังมิได้ระงับสิ้นไป และการกระทำอันเป็น

- ๔๔ -

ความผิดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ ก็ยังคงเป็นความผิดต่อไปด้วย

ประเด็นข้อ ๒ มีว่า ผู้ร้องมีอำนาจร้องขอให้คณะกรรมการรัฐธรรมนูญยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยอาศัยอำนาจการสืบสวนสอบสวนที่นายทะเบียนพรรคการเมืองส่งมาโดยที่สำนักงานการสืบสวนสอบสวนนั้น ไม่ได้ดำเนินการตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวน สอบสวน และการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๕๒ ข้อ ๖๗ ได้หรือไม่

ผู้ถูกร้องที่ ๑ ยืนยันแจ้งแก้ข้อกล่าวหาว่า หลังจากมีผู้ร้องเรียนว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ ทำผิดกฎหมายคณะกรรมการการเลือกตั้งได้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมาสอบสวน เมื่อคณะกรรมการได้ดำเนินการสืบสวนสอบสวนเสร็จแล้วจึงเสนอสำนักงานการสืบสวนสอบสวนต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง แต่คณะกรรมการการเลือกตั้งมิได้จัดให้มีการประชุมเพื่อพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดตามระเบียบดังกล่าวข้อ ๖๗ กลับปรากฏว่าพลตำรวจเอก วาสนา ในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมืองเพียงผู้เดียวใช้อำนาจหน้าที่โดยพลการส่งสำนักงานการสืบสวนสอบสวนให้ผู้ร้องยื่นคำร้องยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เมื่อคำร้องขอให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นคำร้องที่ไม่ได้ดำเนินการตามระเบียบข้างต้น ย่อมเป็นคำร้องที่ไม่ชอบ นายทะเบียนพรรคการเมืองและผู้ร้องจึงไม่มีอำนาจยื่นคำร้องขอให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑

พิจารณาแล้วเห็นว่า ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวน สอบสวน และการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๕๒ เป็นระเบียบที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามความในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๐ (๖) และ (๗) และ มาตรา ๑๕ ซึ่งมาตรา ๑๐ บัญญัติว่า “ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้(๖) สืบสวนสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงและวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาหรือข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการปฏิบัติ ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ หรือกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น (๗) ตั้งให้มีการเลือกตั้งใหม่หรือออกเสียงประชามติใหม่ในหน่วยเลือกตั้งใดหน่วยเลือกตั้งหนึ่งหรือทุกหน่วยเลือกตั้ง

- ๔๕ -

หรือสั่งให้มีการนับคะแนนใหม่ เมื่อมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการเลือกตั้งหรือการออกเสียงประชามติ
ในหน่วยเลือกตั้งนั้น ๆ มิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีพิจารณาที่
คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด” ส่วนมาตรา ๑๕ วรรคหนึ่งบัญญัติว่า “ในกรณีที่มีเหตุให้
คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องสืบสวนสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงและวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาหรือ
ข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง
กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ หรือกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิก
สภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง
ดำเนินการโดยพลัน” และมาตรา ๑๕ วรรคท้ายบัญญัติว่า “วิธีการสืบสวนสอบสวนและวินิจฉัยชี้ขาด
ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา”
บทบัญญัตินี้ดังกล่าวจึงเป็นบทบัญญัติที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ไม่ใช่อำนาจ
หน้าที่ของนายทะเบียนพรรคการเมือง แม้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง
พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖ วรรคหนึ่ง จะบัญญัติให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งเป็นนายทะเบียนพรรค
การเมืองก็ตาม แต่พระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวก็บัญญัติอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งและ
นายทะเบียนพรรคการเมืองไว้ต่างหากจากกัน เช่น กรณีตามมาตรา ๕๗ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง
มีอำนาจและหน้าที่ในการจัดสรรเงินสนับสนุนแก่พรรคการเมืองและควบคุมดูแลใช้จ่ายเงินหมุนเวียน
และมาตรา ๖๑ คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจกำหนดให้พรรคการเมืองได้รับการสนับสนุนในด้าน
ต่าง ๆ เพื่อดำเนินกิจการในทางการเมืองอย่างเท่าเทียมกันตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการ
การเลือกตั้งกำหนด แต่ในเรื่องการยุบพรรคการเมือง มาตรา ๖๗ วรรคหนึ่งบัญญัติว่า “เมื่อปรากฏ
ต่อนายทะเบียน หรือเมื่อนายทะเบียนได้รับแจ้งจากคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองว่าพรรค
การเมืองใดกระทำการตามมาตรา ๖๖ ให้นายทะเบียนแจ้งต่ออัยการสูงสุดพร้อมหลักฐาน ถ้าอัยการสูงสุด
เห็นสมควรก็ให้ยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองดังกล่าว ถ้าอัยการสูงสุด
ไม่ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ให้นายทะเบียนตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งโดยมีผู้แทนจาก
นายทะเบียนและผู้แทนจากอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐาน แล้วส่งให้อัยการสูงสุด

- ๔๖ -

เพื่อยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญต่อไป ในกรณีที่คณะทำงานดังกล่าวไม่อาจหาข้อยุติเกี่ยวกับการดำเนินการยื่นคำร้องได้ ให้นำทะเบียนมีอำนาจยื่นคำร้องเอง” ตามบทบัญญัติดังกล่าว การแจ้งต่อผู้ร้องเพื่อให้ยุบพรรคการเมืองจึงเป็นอำนาจหน้าที่ของนายทะเบียนพรรคการเมืองโดยเฉพาะ ไม่ใช่อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง และแม้ว่าเรื่องนี้พลตำรวจเอก วาสนา ประธานกรรมการการเลือกตั้งจะได้ลงนามในคำสั่งคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ ๒๐๑/๒๕๔๕ เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง ลงวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ตามเอกสารท้ายคำร้องของผู้ร้อง อันเป็นการแต่งตั้งคณะกรรมการชุดที่มีนายสุริยา ทรงวิทย์ เป็นประธานอนุกรรมการก็ตาม ก็ต้องถือว่าการดำเนินการของคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงดังกล่าวเป็นการดำเนินการตามคำสั่งของนายทะเบียนพรรคการเมือง มิใช่เป็นการดำเนินการตามคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ดังนั้น การที่นายทะเบียนพรรคการเมืองใช้อำนาจดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ จึงไม่ต้องเสนอให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้พิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวน สอบสวน และการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๔๒ ข้อ ๖๗ ทั้งการดำเนินการของนายทะเบียนพรรคการเมืองในกรณีนี้ ก็ไม่มีกฎหมายหรือระเบียบใดให้นายทะเบียนพรรคการเมืองต้องเสนอเรื่องต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งด้วย ผู้ร้องจึงมีอำนาจยื่นคำร้องขอให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้

อนึ่ง ที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ ซึ่งแจ้งแก้ข้อกล่าวหาเป็นประเด็นที่ต่อเนื่องกันไว้ด้วยว่า ผู้ร้องได้ใช้อำนาจหน้าที่พิจารณาสำนวนการสืบสวนสอบสวนที่พลตำรวจเอก วาสนา ส่งมาให้ดำเนินการโดยใช้เวลาเพียงชั่วข้ามคืนในการพิจารณาเอกสารสำนวนซึ่งมีสาระรายละเอียดเกือบ ๑,๕๐๐ หน้า จึงเป็นคำร้องที่ไม่ชอบนั้น เห็นว่า ข้อเท็จจริงปรากฏจากเอกสารท้ายคำร้องของผู้ร้องว่าพลตำรวจเอก วาสนา นายทะเบียนพรรคการเมืองมีหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ลต (ทพพ) ๐๔๐๑/๒๓๗ ลงวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๔๕ ถึงผู้ร้อง แจ้งให้พิจารณาดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ ผู้ร้องมีคำสั่งในวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๔๕ นั้นเองว่าให้ส่งเรื่องให้คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีมีผู้เสนอเรื่องให้อัยการสูงสุด

- ๔๓ -

ดำเนินการตามความในมาตรา ๖๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ตามคำสั่งอัยการสูงสุดที่ ๑/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๕ พิจารณา ต่อมาคณะกรรมการเสนอเรื่องให้ผู้ร้องแล้วผู้ร้องจึงได้ยื่นคำร้องคดีนี้ต่อศาลรัฐธรรมนูญเมื่อวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๕๕ แสดงว่าคณะกรรมการที่ผู้ร้องแต่งตั้งและผู้ร้องมีเวลาในการพิจารณาคดีนี้ถึงประมาณ ๑๐ วัน ไม่ใช่เวลาเพียงชั่วข้ามคืนดังที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ อ้าง แม้จำนวนจะมีถึงเกือบ ๑,๕๐๐ หน้า ก็ไม่ถือว่าเป็นการใช้ดุลพินิจยื่นคำร้องที่ไม่ชอบแต่อย่างใด

ประเด็นข้อ ๓ มีว่า ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยขัดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๗ หรือไม่

ผู้ถูกร้องที่ ๑ ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาว่า คดีนี้นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นเรื่องต่อผู้ร้องให้พิจารณาดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๗ โดยมีข้อกล่าวหารวมทั้งสิ้น ๘ ประการ ผู้ร้องพิจารณาแล้วยื่นคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยเห็นพ้องกับความเห็นของนายทะเบียนพรรคการเมือง เพียง ๔ ประการ ซึ่งตามกฎหมายบัญญัติให้นายทะเบียนตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งโดยมีผู้แทนจากนายทะเบียนและผู้แทนจากผู้ร้องเพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานแล้วส่งให้ผู้ร้องเพื่อยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญต่อไป ในกรณีที่คณะกรรมการดังกล่าวไม่อาจหาข้อยุติเกี่ยวกับการดำเนินการยื่นคำร้องได้ให้นายทะเบียนมีอำนาจยื่นคำร้องเอง แต่การยื่นคำร้องขอให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ในคดีนี้ไม่ได้ดำเนินการเช่นนั้น จึงเป็นการดำเนินการที่ขัดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๗

พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๗ วรรคหนึ่งบัญญัติว่า “เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียน หรือเมื่อนายทะเบียนได้รับแจ้งจากคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองว่าพรรคการเมืองใดกระทำการตามมาตรา ๖๖ ให้นายทะเบียนแจ้งต่ออัยการสูงสุดพร้อมหลักฐาน ถ้าอัยการสูงสุดเห็นสมควรก็ให้ยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองดังกล่าว ถ้าอัยการสูงสุดไม่ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ให้นายทะเบียนตั้ง

- ๔๘ -

คณะทำงานชั้นคณะหนึ่ง โดยมีผู้แทนจากนายทะเบียนและผู้แทนจากอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐาน แล้วส่งให้อัยการสูงสุดเพื่อยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญต่อไป ในกรณีที่คณะทำงานดังกล่าวไม่อาจหาข้อยุติเกี่ยวกับการดำเนินการยื่นคำร้องได้ ให้นายทะเบียนมีอำนาจยื่นคำร้องเอง” จากบทบัญญัติดังกล่าว เมื่อผู้ร้องได้รับแจ้งจากนายทะเบียนพรรคการเมือง ผู้ร้องย่อมมีดุลพินิจที่จะยื่นหรือไม่ยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองได้ ซึ่งการที่ผู้ร้องไม่ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๗ วรรคหนึ่งบัญญัติให้นายทะเบียนพรรคการเมืองตั้งคณะทำงาน โดยมีผู้แทนจากนายทะเบียนพรรคการเมืองและผู้แทนจากผู้ร้อง เพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานแล้วส่งให้ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญต่อไป หากคณะทำงานหาข้อยุติเกี่ยวกับการยื่นคำร้องไม่ได้ ก็ให้นายทะเบียนพรรคการเมืองมีอำนาจยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญได้เอง กรณีที่จะต้องมีการดำเนินการตามมาตรา ๖๗ วรรคหนึ่ง โดยตั้งคณะทำงานเพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานนี้ เป็นกรณีที่เมื่อผู้ร้องได้รับแจ้งจากนายทะเบียนพรรคการเมืองแล้วผู้ร้องใช้ดุลพินิจไม่ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อให้ยุบพรรคการเมืองนั้นเลย แต่กรณีตามคำร้อง ผู้ร้องได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ตามที่ได้รับแจ้งจากนายทะเบียนพรรคการเมืองแล้ว เพียงแต่ไม่ได้ยื่นเหตุอันเป็นที่มาแห่งการยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ทุกเหตุที่นายทะเบียนพรรคการเมืองแจ้งมา การยื่นคำร้องของผู้ร้องจึงเป็นไปตามเจตนารมณ์ของมาตรา ๖๗ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) ดังนั้น การที่ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ด้วยเหตุเพียง ๔ ประการ จึงไม่ขัดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ แต่อย่างใด

ประเด็นข้อ ๔ มีว่า การที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยว่าการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ จนถึงวันที่มีคำวินิจฉัย ว่าเป็นการเลือกตั้งที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ นั้น เป็นเหตุให้การกล่าวหาของผู้ร้องที่ได้กล่าวหาว่าผู้ถูกร้องที่ ๒ กระทำความผิดตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ อันเป็นการฝ่าฝืน

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) ตกไปหรือไม่

ผู้ถูกร้องที่ ๒ ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาว่าเมื่อศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยว่า การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปเมื่อ วันที่ ๒ เมษายน ๒๕๕๕ จนถึงวันที่มีคำวินิจฉัยว่า เป็นการเลือกตั้งที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ แล้ว การกล่าวหาของผู้ร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้มีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๖๗ ก็น่าจะตกไปด้วย เพราะคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญถือเป็นเด็ดขาด มีผลผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล และองค์กรอื่นของรัฐ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๖๘

พิจารณาแล้วเห็นว่า เรื่องนี้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยที่ ๕/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๕๕ วินิจฉัยว่า การดำเนินการเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๕๕ จนถึงวันที่มีคำวินิจฉัย มีปัญหาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ในส่วนที่เกี่ยวกับการกำหนดวันเลือกตั้งตามพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๕ ในการจัดการเลือกตั้งตลอดจนการดำเนินการเลือกตั้งที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งดังกล่าว จึงเป็นการเลือกตั้งที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒ มาตรา ๓ มาตรา ๑๐๔ วรรคสาม และมาตรา ๑๔๔ มาตั้งแต่เริ่มต้นของกระบวนการจัดการเลือกตั้ง คือ ตั้งแต่การกำหนดวันรับสมัครเลือกตั้ง การรับสมัครรับเลือกตั้ง การลงคะแนนเสียง การนับคะแนนเสียง การประกาศผลการเลือกตั้ง มีผลเป็นการเพิกถอนการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามประกาศผลการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญดังกล่าว มีผลต่อการดำเนินการทั้งหลายที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งซึ่งอยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง หากได้มีผลเป็นการยกเลิกหรือเพิกถอนการกระทำของพรรคการเมืองที่เป็นเหตุแห่งการยุบพรรคตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) ที่ผู้ร้องอ้างมาเป็นเหตุขอให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่ หากการกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๒ เข้าเหตุตามกฎหมายอันจะถูกยุบพรรคแล้ว แม้การกระทำนั้นจะเกิดขึ้นในการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๕๕ ก็ไม่เกี่ยวกับการดำเนินการเลือกตั้งที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญตาม

- ๕๐ -

คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญแต่อย่างใด คณะตุลาการรัฐธรรมนูญย่อมมีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ของผู้ร้องที่ ๒ ได้ คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของผู้ร้องที่ ๒ ในข้อนี้จึงฟังไม่ขึ้น

ประเด็นตามคำร้องของผู้ร้องที่ว่า ผู้ร้องที่ ๑ และที่ ๒ กระทำการตามที่ถูกกล่าวหา อันอาจมีคำสั่งให้ยุบพรรคตามคำร้องหรือไม่ พิจารณาคำร้องของผู้ร้องแล้ว คดีมีประเด็นต้องพิจารณาวินิจฉัยเป็นลำดับ ดังนี้

ข้อ ๑ ผู้ร้องที่ ๑ จัดให้มีเวทีปราศรัยใส่ร้ายด้วยความเท็จหรือจงใจให้เข้าใจผิดในคະແນນนิยมของพันธมิตรเพื่อไทย ทักษิณ ชินวัตร หัวหน้าพรรค และสมาชิกพรรคไทยรักไทย ผู้สมัครรับเลือกตั้ง และชักจูงให้ประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งไม่ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมืองใดที่ลงสมัครรับเลือกตั้งในทุกเขตเลือกตั้งหรือไม่

ข้อ ๒ ผู้ร้องที่ ๑ รู้เห็นเป็นใจให้นายทักษิณ กี่สุน นำนางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชну ต่างสี และนายสุวิทย์ อบอุ่น ไปสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ร้องที่ ๒ และสมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง แล้วจัดแถลงข่าวกล่าวหาพรรคไทยรักไทยว่าจ้างให้บุคคลทั้งสามสมัครรับเลือกตั้ง อันเป็นความเท็จหรือไม่

ข้อ ๓ ผู้ร้องที่ ๑ ว่าจ้างนายบรรชวริทธิ์ ตันติภิรมย์ หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่า ใส่ร้ายนายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ กรรมการบริหารพรรคและผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อพรรคไทยรักไทยว่าจ้างสมาชิกพรรคชีวิตที่ดีกว่าสมัครรับเลือกตั้ง อันเป็นความเท็จ เพื่อให้เข้าใจผิดในคະແນນนิยมของนายสุวัจน์หรือพรรคไทยรักไทยหรือไม่

ข้อ ๔ ผู้ร้องที่ ๑ ขัดขวางการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนางสาวปีพมา ชายเกตุ นายเกษมสันต์ ยอดสุรางค์ และนายนิติธรรมวัฒน์ รัตนสุวรรณ ผู้สมัครรับเลือกตั้งพรรคผู้ร้องที่ ๒ หรือไม่

ข้อ ๕ ผู้ร้องที่ ๒ ได้ออกหนังสือรับรองการเป็นสมาชิกพรรคอันเป็นเท็จให้แก่นางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชну ต่างสี และนายสุวิทย์ อบอุ่น ซึ่งเป็นสมาชิกพรรคผู้ร้องที่ ๒ ติดต่อกันไม่ครบ ๕๐ วัน นำไปเป็นหลักฐานประกอบการสมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งหรือไม่

- ๕๑ -

ข้อ ๖ การกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๒ เป็นเหตุอันอาจมีคำสั่งให้ยุบพรรคและเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๒ ตามคำร้องหรือไม่

ประเด็นข้อ ๑ ที่ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ จัดให้มีเวทีปราศรัยใส่ร้ายด้วยความเท็จหรือจงใจให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร หัวหน้าพรรค และสมาชิกพรรคไทยรักไทย ผู้สมัครรับเลือกตั้ง และชักจูงให้ประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งไม่ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมืองใดที่ลงสมัครรับเลือกตั้งในทุกเขตเลือกตั้งหรือไม่

ในประเด็นข้อนี้ ข้อเท็จจริงที่ไม่ได้โต้เถียงกันฟังได้ว่า ในการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๘ พรรคไทยรักไทย โดยพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร เป็นหัวหน้าพรรค ได้รับเลือกตั้งมีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรข้างมากเด็ดขาดจัดตั้งรัฐบาลพรรคเดียวโดยมีพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี และผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยนายอภิสิทธิ์ ชินวัตร หัวหน้าพรรค เป็นผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร จนกระทั่งได้มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๙ เมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ กำหนดให้มีการเลือกตั้งเป็นการทั่วไปในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๙ ผู้ถูกร้องที่ ๑ พรรคชาติไทย และพรรคมหาชน อดีตพรรคการเมืองฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎรประกาศไม่ส่งสมาชิกพรรคลงสมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๙ พรรคไทยรักไทย เพียงพรรคเดียวที่ส่งสมาชิกสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครบ ๕๐๐ คน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๙๘ โดยแบ่งเป็นผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อ ๑๐๐ คน และแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ๔๐๐ คน ตามจำนวนเขตเลือกตั้งทั่วประเทศ พรรคการเมืองอื่นนอกจากนั้นส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อไม่ครบจำนวน ๑๐๐ คน และแบบแบ่งเขตเลือกตั้งเพียงบางเขตเลือกตั้ง เมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๔๙ นายอภิสิทธิ์ ชินวัตร หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ปราศรัยต่อประชาชนที่ท้องสนามหลวง กล่าวหาการบริหารงานของพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร หัวหน้าพรรคไทยรักไทยว่าเป็น “ระบอบทักษิณ” และกล่าวว่า “วันนี้ระบอบทักษิณ ทำลายประชาธิปไตยแล้ว แทรกแซงองค์กรอิสระ ครอบงำวุฒิสภา แทรกแซงสื่อ” และในวันเดียวกัน นายสุเทพ เลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้กล่าวโจมตีการบริหารงานของพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ว่าเป็น

- ๕๒ -

ระบอบทักษิณ โดยนอกจะกล่าวหาในลักษณะเช่นเดียวกับนายอภิสิทธิ์แล้วยังกล่าวโจมตีว่าระบอบดังกล่าวเป็นระบอบที่พันตำรวจโท ทักษิณ คุมอำนาจการตัดสินใจสั่งการแต่ผู้เดียว ไม่ให้คณะรัฐมนตรีหรือบุคคลใดเข้าร่วมตัดสินใจตามระบบรัฐสภา ไม่ทำเพื่อประโยชน์ของประชาชนอย่างแท้จริง แต่ทำเพื่อธุรกิจของตนเองและพวกพ้อง ทำลายระบบคุณธรรม ทำให้เกิดความแตกแยกอย่างรุนแรง มีการทุจริตคอร์รัปชัน นี้อารายณ์บั้งหลวง และตามที่ได้มีกรรมการบริหารและสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ขึ้นเวทีพันธมิตรทั้งในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด ในระหว่างวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๔๕ ถึงวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๔๕ กล่าวโจมตีพันตำรวจโท ทักษิณ เช่นเดียวกับนายอภิสิทธิ์ รวมทั้งนายถาวร กรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้จัดทำแผ่นปลิวที่มีเครื่องหมายของผู้ถูกร้องที่ ๑ ระบุว่า “ระบอบทักษิณสร้างความแตกแยกในมวลหมู่พี่น้องประชาชนชาวไทยอย่างไม่เคยมีมาก่อน ทำลายการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ส่งผลให้มีการโกงทั้งโคตรประเทศชาติสูญเสียดังใหญ่หลวง... ดังนั้น เพื่อหยุดระบอบทักษิณ เพื่อปราบปรามการโกงทั้งโคตรให้ได้...”

ปัญหามีว่า การกระทำของนายอภิสิทธิ์ นายสุเทพ กรรมการบริหารพรรค และสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ดังกล่าวเป็นการสร้างคำว่า “ระบอบทักษิณ” อันเป็นการใส่ร้ายด้วยความเท็จหรือ จงใจให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของพันตำรวจโท ทักษิณ หัวหน้าพรรค และสมาชิกพรรคไทยรักไทย ผู้สมัครรับเลือกตั้ง และชักจูงใจให้ประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งไม่ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมืองใดที่ลงสมัครรับเลือกตั้งในทุกเขตเลือกตั้งหรือไม่ ในประเด็นนี้ได้ความว่า ก่อนมีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ ปรากฏว่ารัฐบาลของพันตำรวจโท ทักษิณ ประสบกับวิกฤตการณ์ทางการเมืองมาอย่างต่อเนื่องจนมีการคาดการณ์ถึงทางออกของรัฐบาลเพื่อแก้สถานการณ์ทางการเมืองในขณะนั้นว่าพันตำรวจโท ทักษิณ อาจลาออกหรือยุบสภาผู้แทนราษฎร แต่พันตำรวจโท ทักษิณ ได้ประกาศและปราศรัยในสถานที่ต่าง ๆ ยืนยันว่ารัฐบาลจะไม่ลาออกหรือยุบสภาผู้แทนราษฎร แม้กระทั่งในวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ ก่อนที่จะมีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎรเพียง ๑๕ วัน พันตำรวจโท ทักษิณ ก็ยังกล่าวว่าจะไม่มีการลาออก จะไม่ยุบสภา ตามเอกสารหมายเลข ๕ และ ๖ แต่ในที่สุดพันตำรวจโท ทักษิณ ก็

- ๕๓ -

แก้ปัญหาวิกฤติการณ์ทางการเมืองด้วยการประกาศยุบสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ โดยกำหนดให้มีการเลือกตั้งเป็นการทั่วไปในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ มีเวลาเตรียมการเลือกตั้งให้พรรคการเมืองต่าง ๆ เพียง ๓๗ วัน ภายหลังจากผู้ถูกร้องที่ ๑ พรรคชาติไทย และพรรคมหาชน ซึ่งเป็นพรรคการเมืองฝ่ายค้านร่วมกันประกาศไม่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งเป็นการทั่วไปเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ และพรรคไทยรักไทยได้ออกสารไทยรักไทยตามเอกสารหมายเลข ๘ มีข้อความกล่าวพาดพิงพรรคร่วมฝ่ายค้านทั้งสามพรรคดังกล่าว พรรคร่วมฝ่ายค้านก็ได้ออกจดหมายเปิดผนึกชี้แจงและแสดงความคิดเห็นในลักษณะที่กล่าวหาพรรคไทยรักไทยบิดเบือนข้อเท็จจริงและใส่ร้ายพรรคร่วมฝ่ายค้าน โดยเฉพาะประเด็นเกี่ยวกับการยุบสภาผู้แทนราษฎร เหตุผลที่พรรคร่วมฝ่ายค้านไม่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง การใช้อำนาจทำลายดุลการตรวจสอบ ตลอดจนชี้แจงหรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับต้นเหตุของปัญหาต่าง ๆ ในการบริหารราชการแผ่นดินของพันตำรวจโท ทักษิณ โดยใช้ถ้อยคำว่า “ระบอบทักษิณ” ตามเอกสารหมายเลข ๑ ก็ยิ่งทำให้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองในระหว่างพรรคการเมืองดังกล่าวทวีความรุนแรงขึ้น ประกอบกับมีกลุ่มนักวิชาการ กลุ่มพลังประชาชน ทั้งที่สนับสนุนและต่อต้านพันตำรวจโท ทักษิณ ออกมาเคลื่อนไหวชุมนุมในที่สาธารณะ โดยมีข้อเรียกร้องลักษณะต่าง ๆ อันแสดงให้เห็นชัดเจนถึงความขัดแย้งกันในทางความคิดเห็นทางการเมืองที่แตกออกเป็นสองฝ่ายอย่างไม่เคยมีมาก่อน โดยเฉพาะพรรคการเมือง นักการเมือง นักวิชาการ กลุ่มพลังประชาชนที่เป็นฝ่ายตรงข้ามหรือต่อต้านพันตำรวจโท ทักษิณ ได้จัดเวทีปราศรัยโดยนำเรื่องที่เกี่ยวข้องกับพันตำรวจโท ทักษิณ โดยตรงมาเป็นประเด็นหรือหัวข้อกล่าวโจมตีพันตำรวจโท ทักษิณ และพรรคไทยรักไทย ไม่ว่าปัญหาการบริหารราชการแผ่นดินของพันตำรวจโท ทักษิณ โดยใช้คำว่า “ระบอบทักษิณ” ปัญหาการแทรกแซงองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ การครอบงำวุฒิสภา และปัญหาการทุจริตต่อราษฎรบังหลวงในรัฐบาล เป็นต้น ประเด็นในเรื่อง “ระบอบทักษิณ” นั้น ได้ความตามทางไตสวนพยานผู้ถูกร้องที่ ๑ ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่ได้เป็นผู้บัญญัติคำว่า “ระบอบทักษิณ” แต่เป็นคำนิยามทางการเมืองที่นักวิชาการทางด้านสังคมศาสตร์ นักรัฐศาสตร์ นักเศรษฐศาสตร์ เช่น นายธีรยุทธ บุญมี ดร.เกษียร เตชะพีระ และดร.อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์ ได้กล่าวไว้ในงานศึกษาวิจัยของตนตามเอกสารหมายเลข ๕ โดย ดร.เกษียร เตชะพีระ ได้กล่าวถึง “ระบอบทักษิณ” มาตั้งแต่ปี

- ๕๔ -

๒๕๔๖ ในการปาฐกถาเรื่อง “๒ ปี ระบอบทักษิณกับสถานการณ์การละเมิดสิทธิมนุษยชนในประเทศไทย” นายอภิสิทธิ์ได้ทำบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นที่ พยานและผู้ถูกร้องที่ ๑ มีความเห็นเช่นเดียวกับนักวิชาการและสื่อมวลชนทั่วไปว่า หมายถึงวิธีการดำเนินการทางการเมืองและการบริหารประเทศที่ยึดตัวตนและยึดแนวคิดของพันตำรวจโท ทักษิณเป็นหลัก ขาดความเคารพในเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ โดยเฉพาะหลักการขององค์กรตรวจสอบและถ่วงดุลโดยองค์กรอิสระและประชาชน แต่เข้าไปแทรกแซงองค์กรอิสระ สื่อมวลชน องค์กรของรัฐแทบทุกองค์กร ไม่ได้ทำเพื่อประโยชน์ของประเทศชาติอย่างแท้จริง แต่ทำเพื่อผลประโยชน์ของตนเองและพวกพ้อง ทำลายระบบคุณธรรม สร้างความแตกแยกของคนในชาติอย่างไม่เคยพบมาก่อน และมีการทุจริตอย่างมโหฬาร สาเหตุที่พยานต้องกล่าวปราศรัยถึง “ระบอบทักษิณ” เพราะผู้ถูกร้องที่ ๑ เห็นว่าพันตำรวจโท ทักษิณประกาศยุบสภาโดยไม่ชอบด้วยเหตุผล การบริหารงานของพันตำรวจโท ทักษิณได้ก่อให้เกิดวิกฤตศรัทธาต่อประชาชนอย่างต่อเนื่อง เช่น ปัญหาเศรษฐกิจ เหตุการณ์ความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตลอดจนปัญหาการทุจริตประทุมิชอบที่เกิดขึ้นอย่างกว้างขวางและเกี่ยวข้องกับพันตำรวจโท ทักษิณโดยตรง ดังนั้น คำว่าระบอบทักษิณจึงเป็นถ้อยคำในลักษณะที่วิพากษ์วิจารณ์พันตำรวจโท ทักษิณ โดยเฉพาะของบรรดานักวิชาการและสื่อมวลชนทั่วไปที่แสดงความเห็นเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินของพันตำรวจโท ทักษิณ ในระหว่างที่ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี มิได้มีความหมายที่แสดงถึงระบอบการปกครองทำนองเช่นอย่างคำว่าระบอบประชาธิปไตยหรือระบอบเผด็จการที่สื่อความหมายให้ประชาชนเข้าใจว่าหมายถึงระบอบการปกครองประเทศ เพียงเป็นการนำชื่อของพันตำรวจโท ทักษิณ มาใช้เพื่อง่ายแก่การเรียกขานและทำให้บุคคลทั่วไปเข้าใจได้ทันทีเมื่อมีการกล่าวถึง โดยหาได้มีวิญญูชนคนใดที่เข้าใจว่าระบอบทักษิณเป็นระบอบการปกครองอีกรูปแบบหนึ่งไม่ ประเด็นคำกล่าวของนายอภิสิทธิ์ที่ว่า วันนีัระบอบทักษิณทำลายประชาธิปไตยแล้วนั้น ในปัญหานี้ นายอภิสิทธิ์ทำบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นที่ พยานชี้แจงและให้ข้อเท็จจริงแก่ประชาชนโดยชี้ให้เห็นถึงการกระทำของนายกรัฐมนตรีและการบริหารบ้านเมืองที่เป็นปัญหา โดยพันตำรวจโท ทักษิณ ไม่ได้ให้ความสำคัญแก่รัฐสภาในการประชุมในนัดที่มีความสำคัญ เช่น การประชุมเพื่อพิจารณางบประมาณแผ่นดิน พันตำรวจโท ทักษิณ กลับไปต่างจังหวัดเพื่อพบกับประชาชน

- ๕๕ -

ในการประชุมสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา แม้จะปรากฏว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาได้ตั้งกระทู้ถามพันตำรวจโท ทักษิณ เกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินแทบทุกนัดของการประชุม แต่พันตำรวจโท ทักษิณ ไม่ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องนี้และไม่ยอมมาตอบกระทู้ถามของสมาชิกรัฐสภา ปรากฏตามรายงานการตั้งกระทู้ที่พันตำรวจโท ทักษิณ ไม่ยอมตอบในสภาของสภาผู้แทนราษฎรชุดที่ ๒๑ ระหว่างปี ๒๕๔๔ ถึง ๒๕๔๘ ซึ่งพันตำรวจโท ทักษิณ เป็นนายกรัฐมนตรี มีการเสนอกระทู้ทั้งหมด ๓๒๐ เรื่อง ถามเจาะจงนายกรัฐมนตรี ๒๒๕ เรื่อง นายกรัฐมนตรีตอบเพียง ๖ เรื่อง คิดเป็นร้อยละ ๑.๕๔ เท่านั้น และสภาผู้แทนราษฎรชุดที่ ๒๒ ระหว่างปี ๒๕๔๘ ถึงวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ พันตำรวจโท ทักษิณ เป็นนายกรัฐมนตรี มีการตั้งกระทู้ถามนายกรัฐมนตรีทั้งหมด ๓๔ เรื่อง แต่นายกรัฐมนตรีไม่ตอบกระทู้แม้แต่เรื่องเดียว ตามรายการกระทู้ถามสดเอกสารหมายเลข ถ.๑๑ และยังมีการใช้เสียงข้างมากในสภาผลักดันให้กฎหมายที่รัฐบาลเสนอผ่านสภาผู้แทนราษฎรทั้ง ๆ ที่กฎหมายนั้นมีข้อผิดพลาด จนเป็นผลให้พระราชบัญญัติบางฉบับไม่ได้รับการโปรดเกล้าฯ ลงพระปรมาภิไธย สอดคล้องกับบทความของนายอุทัย พิมพ์ใจชน อดีตประธานรัฐสภาและสมาชิกพรรคไทยรักไทย ในหนังสือรู้ทันทักษิณ ๔ เอกสารหมายเลข ถ. ๑๐ ว่า พันตำรวจโท ทักษิณ ไม่ไปประชุม หรือไปประชุมแต่ไม่เข้าห้องประชุม บางวันประชุมสภาแต่กลับหาเรื่องไปพบปะราษฎรจนนายอุทัยแสดงความรู้สึกว่ “ถ้าอย่างนี้จะมิสภาไปทำไม โดยส่วนตัวผมเสียความรู้สึกมาก เพราะทำให้ระบบสภาของเราไม่มีความหมาย สะท้อนที่เขาพูดว่าประชาธิปไตยเป็นเพียงเครื่องมือของเขา ผมไม่แสบปี่มาก” นอกจากนี้ บทความในหนังสือดังกล่าว ยังแสดงความรู้สึกของนายอุทัยในการประชุมพิจารณาร่างกฎหมายของรัฐบาลอีกว่า ผู้แทนราษฎรได้ทักท้วงนำเสนอข้อเท็จจริงใหม่ ๆ แต่วิปรัฐบาลมักจะตั้งคำถามว่าพรรคส่งมาอย่างนี้ ก็จะเอาอย่างนี้ให้ได้ หลายเรื่องทำงานเสีย แทนที่จะปรับเปลี่ยน และจะทำให้วุฒิสภาทำงานน้อย ไม่เสียเวลามาก แต่ก็ไม่ได้ไม่ปรับ ไม่แก้ เมื่อใช้มติพรรคเป็นตัวกำหนดกฎหมาย มติพรรคก็เป็นเพียงมติของคนไม่กี่คนในพรรค ในที่สุด ก็เป็นคนไม่กี่คนที่กำหนดกฎหมาย ทำอย่างนี้ ระบบสภาก็ไม่มีความหมาย

ปัญหาเรื่องการแทรกแซงองค์กรอิสระ ครอบงำวุฒิสภา นายอภิสิทธิ์ทำบันทึกล้อคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นว่า ตลอดระยะเวลา ๕ ปี ที่พันตำรวจโท ทักษิณเป็นนายกรัฐมนตรี ปรากฏ

- ๕๖ -

ข้อเท็จจริงว่า องค์การอิสระทั้งหลายตามรัฐธรรมนูญ เช่น ศาลรัฐธรรมนูญ คณะกรรมการการเลือกตั้ง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ถูกแทรกแซง ครอบงำ โดยอำนาจฝ่ายการเมืองมาโดยตลอด ตั้งแต่กระบวนการสรรหา การแต่งตั้ง การพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาด จนทำให้การปฏิบัติหน้าที่ขององค์การอิสระดังกล่าว ขาดความเป็นอิสระและเที่ยงธรรม เป็นการทำลายเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ พฤติกรรมการแทรกแซงองค์การอิสระดังกล่าวเกิดขึ้น โดยการกระทำของพันตำรวจโท ทักษิณและบุคคลใกล้ชิดตนเองในหลายกรณี เช่น ติดต่อบังคับตุลาการศาลรัฐธรรมนูญหลายคนเพื่อขอความช่วยเหลือให้พันตำรวจโท ทักษิณ พ้นผิดจากคดีชุกหุ้ม โดยเสนอผลประโยชน์ตอบแทนให้แก่ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญบางคนในส่วนของวุฒิสภานั้น เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่าพันตำรวจโท ทักษิณได้เข้าไปแทรกแซงและครอบงำการทำงานของวุฒิสภา เพื่อให้สมาชิกวุฒิสภาเสียงข้างมากมีมติในหลายเรื่องเป็นไปตามความต้องการของพันตำรวจโท ทักษิณ และรัฐบาลตลอดมา อาทิเช่น การลงมติเลือกบุคคลเข้าดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการในองค์การอิสระต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญ ได้มีการลงมติตามที่รัฐบาลต้องการทุกครั้ง และเป็นที่ยอมรับทั่วไปว่าสมาชิกวุฒิสภาลงมติโดยมีการกำหนดตัวบุคคล (บล็อกโหวต) ตามความต้องการของพันตำรวจโท ทักษิณและรัฐบาลพรรคไทยรักไทย โดยมีพยานสนับสนุน ก็คือนายนิพนธ์ วิสิทธิ์ยุทธศาสตร์ ซึ่งเคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดอ่างทอง ๔ สมัย ตั้งแต่ปี ๒๕๒๕ ถึง ๒๕๓๕ สมาชิกวุฒิสภาตั้งแต่ปี ๒๕๔๓ ถึง ๒๕๔๕ ครั้งสุดท้ายดำรงตำแหน่งเป็นประธานคณะกรรมการวิสามัญกิจการวุฒิสภา (วิปวุฒิสภา) และรองประธานวุฒิสภา คนที่หนึ่ง ทำบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นว่าการเลือกตั้งประธานวุฒิสภาแทนพลตรี มนูญกฤต รูปขจร ที่ลาออกเมื่อวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๔๗ มีผู้ได้รับการเสนอชื่อ ๕ คน คือ พลตรี มนูญกฤต นายพนัส ทศนิยานนท์ พลเอก วิชา ศิริธรรม พยาน และนายสุชน ชาติเครือ ซึ่งพันตำรวจโท ทักษิณให้การสนับสนุน และบุคคลที่มีโอกาสจะได้รับเลือกมีเพียง ๓ คน คือ พลตรี มนูญกฤต พยาน และนายสุชน กลุ่มผู้สนับสนุนแต่ละฝ่ายจึงแยกเป็น ๓ กลุ่ม สำหรับบุคคลผู้ที่ได้รับการคัดเลือกให้ดำรงตำแหน่งประธานวุฒิสภาจะต้องได้คะแนนเสียงถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกวุฒิสภาที่มาร่วมประชุม มิฉะนั้นจะต้องมีการเลือกใหม่ในรอบสองระหว่างผู้ที่ได้รับคะแนนสูงสุดและตำแหน่งรองลงมา ผู้ที่ได้รับเลือกด้วยคะแนนสูงสุดก็จะได้รับเลือกให้ดำรง

- ๕๗ -

ตำแหน่งประธานวุฒิสภาต่อไป และหากมีการเลือกในรอบสองระหว่างพยานหรือพลตรี มนูญกฤต กับ นายสุชน สมาชิกกลุ่มที่สนับสนุนพยานหรือพลตรี มนูญกฤต ก็จะลงคะแนนให้พลตรี มนูญกฤต หรือ พยาน แล้วแต่กรณี จะทำให้ นายสุชนไม่ได้รับเลือก แต่พันตำรวจโท ทักษิณ ไม่ต้องการให้พลตรี มนูญกฤต หรือพยานได้รับเลือก เพราะพันตำรวจโท ทักษิณ เป็นฝ่ายตรงข้ามกับพลตรี มนูญกฤตอย่าง ชัดเจน ส่วนพยานเป็นเพื่อนกับนายชวน หลีกภัย และไม่สามารถสั่งการได้ เมื่อพันตำรวจโท ทักษิณ เกรงว่านายสุชนจะไม่ได้รับเลือก จึงได้ให้นายศรีเมือง เจริญศิริ สมาชิกวุฒิสภาจังหวัดมหาสารคาม คนสนิทพันตำรวจโท ทักษิณมาเจรจาขอให้พยานถอนตัวจากการสมัครชิงตำแหน่ง พยานตอบปฏิเสธ และแจ้งว่าไม่ต้องมาพูดเรื่องนี้อีก ต่อมาพันตำรวจโท ทักษิณพูดขอร้องให้นายวิกรม อัยศิริ มาเจรจากับพยานเพื่อให้ถอนตัว พร้อมกล่าวว่า คนเป็นพ่อค้ำนักธุรกิจ อยากเป็นพวกกับรัฐบาลทั้งนั้น ไม่มีใครอยากอยู่ฝ่ายตรงข้ามกับรัฐบาล เนื่องจากนายวิกรมเป็นเจ้าของธุรกิจโรงแรมในประเทศพม่าและ ประกอบธุรกิจสายการบินภูเก็ตแอร์ จะต้องมีการติดต่อกับกระทรวงคมนาคม ซึ่งมีนายสุริยะะ จึง รุ่งเรืองกิจ เป็นรัฐมนตรีว่าการ ทั้งนายสุริยะะได้โทรศัพท์สอบถามนายวิกรมถึงผลการเจรจาระหว่าง นายวิกรมกับพยานด้วย พยานเกรงว่าธุรกิจของนายวิกรมซึ่งเป็นเพื่อนสนิทของพยานและมีส่วน สนับสนุนให้พยานสมัครชิงตำแหน่งประธานวุฒิสภาจะได้รับความเสียหายหรือผลกระทบ พยานจึง ยอมถอนชื่อออกจากการลงสมัคร เพื่อหลีกเลี่ยงให้นายสุชน ในที่สุดนายสุชนก็ได้รับเลือกให้ดำรง ตำแหน่งประธานวุฒิสภาด้วยคะแนน ๕๕ คะแนน จากจำนวนสมาชิกวุฒิสภาที่มาประชุมทั้งหมด ๑๕๘ คน เท่ากับกึ่งหนึ่งพอดี หากพยานไม่ถอนตัว โอกาสที่นายสุชนจะได้รับการคัดเลือกดังกล่าว ย่อมเป็นไปได้ยาก

นอกจากนี้ นายนิพนธ์ได้เบิกความประกอบบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นใน ประเด็นเกี่ยวกับการเลือกบุคคลเพื่อดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระของวุฒิสภาอีกว่า ผลของคะแนน บุคคลตามที่ถูกกำหนดไว้มักจะได้รับการเลือก เช่น ในการประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๔ (สมัยสามัญ ทั่วไป) เป็นพิเศษ เมื่อวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ได้มีการเลือกผู้สมควรดำรงตำแหน่ง กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ คือ นายวิสุทธิ์ โภธิแทน นายวิเชียร วิริยะประสิทธิ์ นายประดิษฐ์ ทรงฤกษ์ พลตำรวจเอก วุฑฒิชัย ศรีรัตนวุฒติ นายขยงยุทธ กปิลกาญจน์

- ๕๘ -

นายชิตชัย พานิชพัฒน์ และนายเชาว์ อรรถมานะ โดยพลตำรวจเอก วุฒิชัยได้รับการเลือกเป็นประธานกรรมการ และจะสังเกตได้ว่ามีข้าราชการตำรวจได้รับการเลือกเข้ามาเป็นกรรมการในองค์กรอิสระ เช่น พลตำรวจเอก สุวรรณ สุวรรณเวโช ซึ่งเป็นผู้ให้การสนับสนุนและสนิทสนมกับพันตำรวจโท ทักษิณ ทั้งที่ในอดีตวุฒิสภาชุดก่อนจะไม่มีข้าราชการตำรวจได้รับการคัดเลือกเข้ามาเป็นกรรมการในองค์กรอิสระต่าง ๆ หรือในคราวการประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๑๘ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันอังคารที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ ที่ประชุมลงมติเลือกบุคคลให้ดำรงตำแหน่งกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ที่กรรมการสรรหาฯ เสนอรายชื่อมา ๑๘ คน เพื่อให้วุฒิสภาคัดเลือกให้เหลือ ๕ คน และปรากฏว่าพลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ ซึ่งเป็นผู้ได้รับการเลือกคนหนึ่งขอถอนตัว ทำให้บุคคลที่ได้รับการเสนอชื่อขาดไป ๑ คน ไม่ครบจำนวน ๑๘ คน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๗ วุฒิสภาก็ยังคงยืนยันให้ลงมติเลือก แม้จะมีเสียงวิพากษ์วิจารณ์และคัดค้านจากสมาชิกวุฒิสภาหลายคน แต่ที่ประชุมได้มีมติเลือกจากจำนวนดังกล่าว ๕ คน คือ พลตำรวจโท วันชัย ศรีนวลนัต นายไสว จันทะศรี นายศิวัช แสงมณี นายสมศักดิ์ แก้วสุทธิ พลตำรวจเอก ดร.ธม โสคติพันธ์ นายสุรพล เอกโยคยะ พลเอก เกษมชาติ นเรศเสนีย์ นายสมโภชน์ กาญจนภรณ์ และนางเน่งน้อย ณ ระนอง โดยนายสุรพลเป็นที่นายวิจิต ปลั่งศรีสกุล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคไทยรักไทยและเป็นที่ยอมรับกันว่าได้รับการวางตัวให้ดำรงตำแหน่งประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ในที่สุดก็นำไปสู่การเริ่มต้นของกระบวนการสรรหาใหม่ และยังมีนายเจิมศักดิ์ ปิ่นทอง ทำบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นว่ามี การแทรกแซงวุฒิสภา โดยมีการจ่ายเงินให้วุฒิสภาบางคนเป็นรายเดือนหรือรายครั้ง คราวกรณีที่รัฐบาลมีความต้องการจะได้เสียงข้างมากในมติสำคัญ เช่น กรณีสรรหาบุคคลไปดำรงตำแหน่งสำคัญในองค์กรอิสระ หลักฐานที่จะเป็นเครื่องยืนยันได้โดยชัดเจนว่ารัฐบาลทักษิณแทรกแซงวุฒิสภานั้นก็คือ ผลการลงคะแนนเสียงของสมาชิกวุฒิสภาที่เลือกกรรมการองค์กรอิสระครั้งละหลายคน จะมีบัตรลงคะแนนที่มีคะแนนเสียงออกมาเหมือนกันหรือซ้ำกันครั้งละเป็นจำนวนมากกว่า ๘๐ คน ในการลงคะแนนเสียงในวาระใดก็ตามที่รัฐบาลต้องการให้เป็นไปตามที่รัฐบาลต้องการ ซึ่งในทางปฏิบัติแล้วเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้เลยที่คะแนนเสียงของสมาชิกวุฒิสภาจะเหมือนหรือซ้ำกันเป็นจำนวนสูงถึง

- ๕๕ -

๘๐ เสียง หากไม่ได้มีการตกลงกันมาก่อน การที่คะแนนเสียงของวุฒิสภาเพื่อเลือกคนที่รัฐบาลมีความสัมพันธ์ด้วยออกมาเป็นเช่นนั้น จึงเป็นกรณีที่ชี้ชัดได้ว่ารัฐบาลเข้าแทรกแซงวุฒิสภาด้วยวิธีการดังกล่าวที่เรียกว่า “บล็อทโหวต”

ประเด็นเรื่องการแทรกแซงสื่อ นายโสภณ องค์กรณ์ สังกัดเครือข่ายเนชั่น และจัดรายการวิทยุคลื่นความถี่ ๕๐.๕ เอฟเอ็ม เป็นพยานเบิกความประกอบบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นที่เมื่อปี ๒๕๔๕ พยานและเพื่อนร่วมงานในเครือข่ายเนชั่นรวมทั้งสมาชิกในครอบครัวถูกเจ้าหน้าที่สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินสั่งให้ธนาคารพาณิชย์ตรวจสอบบัญชีเงินฝากเพื่อสืบหาตัวเลขการทำธุรกรรม โดยสงสัยว่าพยานและเพื่อนร่วมงานได้รับสินจ้างรางวัลจากกลุ่มบุคคลใดเพื่อเขียนข่าววิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลและบุคคลในรัฐบาล นักการเมืองและเครือข่ายพวกพ้องของพันตำรวจโท ทักษิณ หรือไม่ ทั้ง ๆ ที่ข้อกล่าวหาดังกล่าวไม่เข้าข่ายมูลฐานความผิดตามกฎหมายฟอกเงิน พยานกับเพื่อนร่วมงานได้ยื่นฟ้องต่อศาลปกครอง แต่เจ้าหน้าที่สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินได้สั่งให้ธนาคารพาณิชย์ยุติการตรวจสอบธุรกรรมทางการเงินดังกล่าวก่อนที่ศาลปกครองจะอ่านคำวินิจฉัยว่าการกระทำของเจ้าหน้าที่ดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย อีกประการหนึ่งการจัดรายการวิทยุเวที ๑๐๑ คลื่นความถี่ ๑๐๑ เอฟเอ็ม ที่พยานเป็นผู้จัดรายงานข่าวสารและวิพากษ์วิจารณ์เหตุการณ์ในบ้านเมืองโดยเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นผ่านทางโทรศัพท์ ซึ่งมีผู้แสดงความคิดเห็นที่สนับสนุนและคัดค้านนโยบายของรัฐบาลนับแต่เดือนกรกฎาคม ๒๕๔๕ เป็นต้นมา แต่ถึงเดือนมิถุนายน ๒๕๔๖ พยานก็ได้รับแจ้งจากเจ้าของรายการในทางอากาศโดยมีคำชี้แจงเพียงสั้น ๆ ว่า เป็นคำขอร้องจากเจ้าหน้าที่สถานีวิทยุโดยไม่มีเหตุผลเป็นรายละเอียด แต่เป็นที่รับรู้เข้าใจกันทั่วไปว่าเป็นคำสั่งจากผู้มีอำนาจทางการเมืองในขณะนั้น นอกจากนี้นายเจิมศักดิ์ ปิ่นทอง ให้ถ้อยคำตามบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นที่ พยานและโทรทัศน์ที่พยานเป็นผู้จัดรายการด้วยตนเองแม้จะเป็นรายการที่มีประชาชนรับฟังและรับชมเป็นจำนวนมาก รัฐบาลก็จะเข้ามาคุกคามและเปลี่ยนแปลงรายการที่พยานเป็นผู้ดำเนินรายการออกจากสถานีวิทยุหรือสถานีโทรทัศน์แล้วแต่กรณีจนหมดสิ้น เช่น รายการ “ขอคิดด้วยคน” รายการ “ลานบ้านลานเมือง” ทางสถานีโทรทัศน์สีช่อง ๕ อ.ส.ม.ท. รายการ “เหรียญสองด้าน” รายการ “ตามหา...แก่นธรรม” ทางสถานีโทรทัศน์สี

- ๖๐ -

ช่อง ๑๑ และรายการวิเคราะห์ข่าวการเมือง ซึ่งออกอากาศทางสถานีวิทยุเอฟเอ็ม ๑๐๗ ถูกยกเลิกโดยอ้างว่าไม่มีคนฟัง ทั้งที่ประชาชนให้ความสนใจเป็นจำนวนมาก และในฐานะที่พยานเป็นสมาชิกวุฒิสภาและดำรงตำแหน่งเป็นประธานกรรมการการมีส่วนร่วมของประชาชนของวุฒิสภา และเป็นโฆษกกรรมการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ของวุฒิสภา มีหน้าที่ตรวจสอบการกระทำของรัฐบาลที่ขัดต่อกฎหมาย ยังพบว่ารัฐบาลพันตำรวจโท ทักษิณ ได้แทรกแซงสื่อมวลชนหลายรายการ เช่น กรณีนางฟองสนาน จามรจันทร์ ข้าราชการกรมประชาสัมพันธ์ซึ่งเป็นผู้จัดรายการข่าวของวิทยุกรมประชาสัมพันธ์ แสดงความเห็นแตกต่างจากนโยบายของรัฐบาลและพันตำรวจโท ทักษิณ จึงถูกย้ายไปเป็นเจ้าหน้าที่กรมประชาสัมพันธ์ จังหวัดหนองบัวลำภู และไม่ได้จัดรายการข่าวทางวิทยุของกรมประชาสัมพันธ์อีกต่อไป กรณีนายสุทธิชัย หยุ่น จัดรายการ “เก็บตกจากเนชั่น” ทางสถานีโทรทัศน์ช่อง ๕ อ.ส.ม.ท. และผู้ถูกร้องที่ ๑ ยังได้อ้างส่งคำแถลงการณ์ของสมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย และนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทยในการสัมมนา “วันเสรีภาพสื่อโลก” เมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ตามเอกสารหมายเลข ๓๕ ที่เรียกร้องให้ทุกฝ่ายตระหนักถึงการใช้เสรีภาพของสื่อและเสรีภาพในการรับรู้ข่าวสารของประชาชน โดยเฉพาะในข้อมูลที่บุคคลในรัฐบาลใช้อำนาจแฝงและอำนาจต่อรองทางธุรกิจแทรกแซงสื่อ อันแสดงให้เห็นถึงความรู้สึกของผู้มีวิชาชีพสื่อสารมวลชนทั่วไปโดยมิได้จำกัดแต่เฉพาะบุคคลใดบุคคลหนึ่งว่า บุคคลในรัฐบาลของพันตำรวจโท ทักษิณ มีพฤติกรรมแทรกแซงหรือคุกคามสื่อไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมอีกด้วย

ประเด็นเรื่องการทุจริต นี้อาชฎ์บังหลวง นอกจากผู้ถูกร้องที่ ๑ มีนายอภิสิทธิ์ เบิกความประกอบบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นถึงพฤติกรรมของรัฐบาลที่มีปัญหาเกี่ยวกับความไม่โปร่งใสในการบริหารราชการแผ่นดินโดยมีพฤติการณ์ส่อไปในทางทุจริตจนเกิดการวิพากษ์วิจารณ์ในสังคมและสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น กรณีโครงการจัดซื้อเครื่องตรวจจับวัตถุระเบิดซีทีเอ็กซ์ และการประมูลงานก่อสร้างหรือติดตั้งอุปกรณ์ต่าง ๆ ภายในสนามบินสุวรรณภูมิ กรณีการปล่อยเงินกู้ให้รัฐบาลประเทศพม่าของธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้า (เอ็กซิมแบงก์) โดยไม่มีหลักประกันจากรัฐบาลพม่า และกระทรวงการคลังต้องชดเชยส่วนต่างของดอกเบี้ยให้ ภายหลังปรากฏว่ารัฐบาลพม่านำเงินดังกล่าวส่วนหนึ่งมาซื้อวัสดุอุปกรณ์ระบบโทรคมนาคมจากบริษัทธุรกิจของครอบครัวพันตำรวจโท ทักษิณ